

Het herstel van de patiënt

HELENA DESIRON

Ziek zijn kies je niet. Langdurig ziek zijn zeker niet. Een boutade en logica als 'een en een is twee'. Tot het plots dichtbij komt.

De situatie van de meer dan 400.000 langdurig zieken¹ in België is simpelweg precair te noemen. Eerst en vooral is er het genezen, revalideren en re-integreren zelf: ondanks alle zorg een voltijdse, harde en eenzame job. Voor je het als langdurig zieke goed en wel zelf beseft, sta je onmiskenbaar aan de zijkant. Letterlijk: geparkeerd. Je bent lange tijd geen deel meer van de actieve beroepsbevolking. Dat beïnvloedt mateloos je plaats in de maatschappij. Opvallend hoe snel je geïsoleerd dreigt te raken. Je past niet in het plaatje. Je wordt inhoudelijk niet meer uitgedaagd, jouw mening wordt niet gevraagd. De sociale uitsluiting is geen fictief calimerocomplex, maar werkelijk tastbaar: net als bij armoede. Ziek maakt eenzaam en arm, en vice versa. Je wint of verdient niets maar maakt alleen kosten, die hoog kunnen oplopen. Als je wordt benaderd, is dat vooral als verpersoonlijking van de ziekte, als langdurig arbeidsongeschikte - niet als mens met competenties, waarden, context. Je wordt door officiële instanties tegenstrijdig, neerbuigend of ronduit beledigend behandelend. Je bent plots erg afhankelijk, de speelbal van onvoorspelbare factoren en regels. De patiënt vanuit verschillende hoeken tegelijk oproepen ter controle: daar is uiteraard niets mis mee. Behalve als het gebeurt op een stuitend ondoorzichtig en respectloze manier. Het duwt een langdurige zieke nog verder in het isolement. Bang voor de brievenbus, bang voor de telefoon met nog meer slecht nieuws.

In het nieuws²: Minister van Volksgezondheid De Block wil voor acht aandoeningen richtlijnen vastleggen hoe lang werknemers arbeidsongeschikt mogen zijn. Van borstkanker tot depressie, van burn-out tot knieprothese. Het Vlaams Patiëntenplatform vreest voor wat er met die richtlijnen zal gebeuren. Ik huiver met hen mee. De klok tikt al luid genoeg in het galmende huis van de zieke. Is het menselijk genezingsproces na rijp beraad voortaan te standaardiseren? Wat als je langer arbeidsongeschikt bent? Zal deze deadline een miraculeus gunstige invloed hebben op je herstel? Wordt dan de ziekte-uitkering geschrapt? Zal je verdacht worden bekeken, valt het woord 'profiteur' dan nog sneller? Dit ruikt ook naar paniekvoetbal, "We moeten snel iets doen aan de stijging van het aantal langdurig zieken!" Hoe zat dat weer met symptomen en oorzaken?

De jacht op de werkzoekende verandert in de jacht op de langdurig zieke. Terwijl deze niet alleen zijn job maar ook zijn gezondheid moet missen. Zoveel onrechtdetectoren springen dan op rood. Een frase van een dokter spookt door mijn hoofd: "in het belang van het herstel van de patiënt". Is onze omgang met de langdurig zieke als maatschappij en overheid "in het belang van het herstel van de patiënt"? Is die niet zèlf ernstig ziek?

1 "Voor het eerst meer dan 400.000 langdurig zieken", De Tijd, 29 mei 2018.

2 "Hoe lang mag iemand met borstkanker ziek zijn?", VRTNWS, 26 oktober 2018.